

Lapuan kaupungin vanhusneuvosto

Pöytäkirja 3/2026

Aika: 1.9.2026 klo 14:00 - 15:00

Paikka: Tekninen toimisto (2. kerros)

(Poutuntie 8, Lapua)

Läsnä: Marja-Leena Laurila, puheenjohtaja
Marjanne Kuntsi, varapuheenjohtaja
Ritva-Leena Heikkinen
Pirkko Kuusisaari
Jorma Suvanto
Virpi Hirvonen, asiantuntijajäsen, Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan diakoniatyö
Sari Oja-Lipasti, kaupunginhallituksen edustaja
Riina Turja, sihteeri

1 Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avaa kokouksen klo 14:00.

2 Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

3 Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksytään asialista kokouksen työjärjestykseksi.

4 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja.

5 Vanhusten viikon juhlan 2026 suunnittelua

Vanhusten viikon juhla järjestetään ti 6.10.2026 klo 13 alkaen Alajoki-salissa. Kahvit tarjolla klo 12 alkaen. Kahvituksen järjestää Sedu.

Sovitaan juhlan ohjelmasta ja jaetaan tehtävät. Juhlan kutsun luonnos pöytäkirjan oheismateriaalina.

6 Lapuan vammaisneuvoston aloite: Lautakuntapaikat vaikuttamistoimielinten edustajille

Lapuan vammaisneuvosto on kokouksessaan 19.8.2026 laatinut aloitteen (liite 1) vammais- ja vanhusneuvoston edustajien puhe- ja läsnäolo-oikeuden myöntämiseksi Lapuan kaupungin lautakunnissa. Aloitteeseen toivotaan vanhusneuvoston suostumusta asian eteenpäin viemiseen molempien neuvostojen nimissä. Aloite koetaan tärkeäksi ja hyväksi. Keskustelun päätteeksi päätetään puoltaa aloitetta ja liittyä aloitteen allekirjoittajiin.

7 Ajankohtaiskatsaus

- Hyvinvointialueen vanhusneuvoston kokouksessa vieraillut pelastuslaitoksen edustaja. Keskusteltu kodin turvallisuudesta ja varautumisesta. Hyvinvointialueen arviointimenettely etenee.

8 Muut asiat

- Vanhusneuvostopäivä järjestetään 21.10.2026 klo 12 alkaen teemalla "Luonto, liikunta ja kohtaamiset ikääntyvän Suomen voimavarana". Järjestetään etäkatsomo, johon kaikki tilaisuudesta kiinnostuneet ovat tervetulleita osallistumaan. Etäkatsomo teknisen lautakunnan kokoushuoneessa 21.10.2026 klo 11:45 alkaen. Tilaisuutta voi seurata myös kotoa käsin linkin kautta: <https://videonet.fi/vanhusneuvosto2026/> . Tilaisuus on avoin kaikille.
- Hyvinvointikoordinaattori aloittaa työstämään syksyn aikana Lapuan kaupungin toiminnallista osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Vanhusneuvostoa tullaan suunnittelussa osallistamaan. Suunnitelman laadintaan liittyen järjestetään jälleen Hyvinvointifoorumi loka-marraskuussa, vanhusneuvoston jäsenille lähetetään kutsu ajankohdan varmistuttua.

9 Seuraava kokous

Ma 26.10.2026 klo 14:00 teknisen lautakunnan kokoushuoneessa.

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päättää kokouksen klo 15:00.

Lapua 1.9.2026

puheenjohtaja Marja-Leena Laurila

sihteeri Riina Turja

Aloite Lapuan kaupunginhallitukselle

Aloitteen laatija: Lapuan vammaisneuvosto

Pvm: 19.8.2026

Aloite vammais- ja vanhusneuvoston edustajien puhe- ja läsnäolo-oikeuden myöntämiseksi Lapuan kaupungin lautakunnissa

Lapuan vammaisneuvosto esittää, että Lapuan kaupunki myöntää kaupungin vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston edustajille puhe- ja läsnäolo-oikeuden kaupungin lautakunnissa (hyvinvointilautakunta, sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta).

Lapuan vammaisneuvosto pyytää, että Lapuan kaupunginhallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin kaupungin hallintosäännön päivittämiseksi tai tekee periaatepäätöksen, jolla vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston nimeämille edustajille myönnetään puhe- ja läsnäolo-oikeus hyvinvointi-, sivistys- ja teknisessä lautakunnassa julkisten asioiden osalta jo kuluvalle toimikaudella 2025-2029.

Toiminnan sujuvuuden varmistamiseksi vammaisneuvosto ehdottaa, että vaikuttamistoimielin nimeää keskuudestaan varsinaisen edustajan ja varaedustajan kuhunkin lautakuntaan.

Perustelut aloitteelle

1. Aiemman käytännön toimimattomuus ja tarve pysyvälle ratkaisulle:

Lapuan kaupungissa on aiemman keskustelun seurauksena pyritty edistämään yhteistyötä siten, että vammais- ja vanhusneuvostot ovat nimenneet keskuudestaan yhteyshenkilöt kullekin lautakunnalle. Lapuan hallintosäännön puitteissa lautakunnat voivat päättää kokouskohtaisesti kokouksen läsnäolijoista, ja yhteyshenkilöt nimettiin, jotta lautakuntien olisi helppo kutsua edustaja paikalle ikääntyneitä tai vammaisia koskeissa asioissa. Tiedot nimetyistä yhteyshenkilöistä toimitettiin lautakuntien sihteereille. Käytännössä tätä menettelyä ei kuitenkaan ole hyödynnetty: kertaakaan yhteyshenkilöä ei ole kutsuttu kokouksiin, vaikka käsiteltävät asiat olisivat sitä edellyttäneet. Yhteisessä keskustelussa kävi ilmi, ettei lautakuntien puheenjohtajistolla ollut tästä käytännöstä edes tietoa. Tämä osoittaa aukottomasti, että tapauskohtainen kutsuminen ei takaa tiedonkulkua, vaan tarvitaan selkeä ja pysyvä osallistumisoikeus.

2. Saumaton tiedonkulku ja yhteistyö:

Kaupungin lautakuntien puheenjohtajiston ja vammaisneuvoston yhteisessä kokouksessa lautakuntien edustus piti erittäin tärkeänä, että vaikuttamistoimielinten edustajat ovat säännöllisesti läsnä lautakuntien kokouksissa. Suora osallistuminen varmistaa ajantasaisen tiedonkulun, ennaltaehkäisee tiedon katkeamista ja syventää päätöksenteon taustaymmärrystä puolin ja toisin.

3. Yhdenvertaisuus, tasapuolinen kohtelu ja asiantuntemuksen merkitys:

Tällä hetkellä nuorisovaltuuston edustajilla on läsnäolo- ja puhe-oikeus Lapuan kaupungin lautakunnissa sekä kaupunginvaltuustossa. Nuorten osallistumismahdollisuuksien tukeminen on erittäin arvokasta, mutta nykyinen käytäntö asettaa muut lakisääteiset vaikuttamistoimielimet eriarvoiseen asemaan.

Aiemmissa keskusteluissa nuorisovaltuuston lautakuntapaikkoja on perusteltu sillä, etteivät alle 18-vuotiaat ole vaalikelpoisia kuntavaaleissa. Vaalikelpoisuus ei kuitenkaan ole pätevä peruste vammais- ja vanhusneuvostojen poissulkemiselle:

- Erityisasiantuntemus vs. poliittinen edustus: Vaaleilla valitut lautakunnan jäsenet edustavat poliittisia ryhmiä. Vammais- ja vanhusneuvostojen edustajat tuovat kokouksiin puolueettoman kokemusasiantuntemuksen ja vaikuttamistoimielimen virallisen näkökulman, jota poliittinen edustus ei sellaisenaan korvaa.
- Tosiasiallinen osallistumiskynnys: Vaikka ikääntyneet ja vammaiset ovat vaalikelpoisia, toimintakykyyn, saavutettavuuteen ja esteettömyyteen liittyvät haasteet nostavat kynnystä osallistua kunnallispolitiikkaan. Pelkkä muodollinen vaalikelpoisuus ei takaa edustavuutta.
- Kaupungin oma etu: Kyse ei ole yksittäisen kuntalaisen luottamustoimesta, vaan kaupungin mahdollisuudesta hyödyntää lakisääteisten toimielintensä asiantuntemusta suoraan päätöksenteossa.

Vammaisten ja ikääntyneiden asiantuntemuksen hyödyntämisen ja kuulluksi tulemisen tulee olla kunnassa yhdenvertaista suhteessa nuoriin.

4. Päätösten laatu ja ennakoivuus:

Vaikuttamistoimielimillä on kokemuserustaista erityisasiantuntemusta muun muassa esteettömyydestä, saavutettavuudesta ja palvelujen kohdentumisesta. Kun edustaja on mukana jo lautakuntatason käsittelyssä, erityisryhmien tarpeet tulevat huomioiduksi suunnitteluvaiheessa, mikä säästää kaupungin resursseja ja ehkäisee jälkikäteisiä korjaustarpeita.

5. Kunnallisen demokratian vahvistaminen:

Kuntalain (410/2015) §27 ja §28 mukaan vammaisneuvostolle ja vanhusneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan. Pysyvät edustuspaikat ovat tehokkain tapa toteuttaa tätä lakisääteistä tehtävää käytännössä.

Esimerkkejä muista organisaatioista

- Vaikuttamistoimielinten nimeämällä edustajilla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupungin toimielimissä julkisten asioiden osalta muun muassa Nurmeksessä ja Rovaniemen kaupungissa.
- Osa kaupungeista on määritellyt tarkemmin, missä toimielimessä vaikuttamistoimielinten edustajilla on puhe- ja läsnäolo-oikeus: esimerkiksi Seinäjoen kaupungissa vaikuttamistoimielinten edustajilla on puhe- ja läsnäolo-oikeus elinvoimalautakunnassa. Muissa lautakunnissa läsnäolo sallitaan kutsuttuna.
- Puhe- ja läsnäolo-oikeus on useimmiten kirjattu hallintosääntöön Kuntaliiton ehdotuksen mukaisesti. Joissain tapauksissa oikeus on ilmaistu periaatepäätöksellä: esimerkiksi Porissa kaupunginhallituksen linjauksen mukaisesti kaupungin vakiintuneena käytäntönä on jo vuodesta 2020 alkaen ollut taata vammaisneuvoston ja nuorisovaltuuston edustajille läsnäolo- ja puheoikeus lautakuntien kokouksissa, poislukien salassa pidettävät asiat. Tämän pohjalta Porin vapaa-ajan lautakunta teki erillisen päätöksen oikeuden vahvistamisesta neuvostojen varsinaisille edustajille ja varaedustajille.
- Useat hyvinvointialueet ovat myöntäneet vaikuttamistoimielinten nimeämille edustajille puhe- ja läsnäolo-oikeuden sekä lautakuntien että aluevaltuuston kokouksiin. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella vaikuttamistoimielinten edustajilla on viimeisimmän tiedon mukaan puhe- ja läsnäolo-oikeus aluevaltuuston kokouksissa, mutta aloite on tehty myös lautakuntapaikkojen saamiseksi.

Lapuaalla 19.8.2026

Katja Manu-Alalantela
puheenjohtaja
Lapuan kaupungin vammaisneuvosto

Lapuan vanhusneuvosto on päättänyt kokouksessaan 1.9.2026 puoltaa Lapuan vammaisneuvoston laatimaa aloitetta ja liittyä aloitteen allekirjoittajiin.

Lapuaalla 1.9.2026

Marja-Leena Laurila
puheenjohtaja
Lapuan kaupungin vanhusneuvosto